

Kohti ensimmäistä nordiSKulptur-näyttelyä: Haastattelussa Páll Haukur ja Pia Männikkö

Haastattelijana Annukka Vähäsöyrinki

- AV:** Páll Haukur, taiteellisessa työskentelyssäsi pyrit purkamaan objektin käsitettä. Materiaaleinasi hyödynnät esimerkiksi kuvaa, ready-made -esineitä ja luonnonmateriaaleja. Mitkä ovat työskentelymetodisi ja työskentelyprosessisi ideasta valmiiseen teokseen?
- PH:** Työskentelyni on erottamaton osa jatkuvaa ajatusprosessiani. Se on ikään kuin matkustamista maiseman halki, jossa jokainen uusi teos on osa topologista jatkumoa venyvässä muovisessa kokonaisuudessa. Näin koen kuvanveiston. Pyrin asemoimaan itseni symbolisen esittämisen hierarkian ja merkityksen rakenteiden sisään, tai ainakin kosketusetäisyydelle. Minulle veistos merkitsee materiaalin ja fysiikan välistä jännitettä, sitä, kuinka determinismi yhdistyy satunnaiseen ja kaoottiseen. Mielestäni esimerkiksi maan vetovoima, jännite ja rappioituminen ovat yhtä lailla veistoksen objekteja kuin sen fyysisetkin osat. Veistos on mielestäni valmis, kun se kykenee kiinnittämään huomioon noihin seikkoihin, mutta sillä on myös kyky itsetuhoisuuteen. Kun teos onnistuu säilyttämään tämän jännitteen, siitä tulee niin sanotusti objekti maisemassa.
- AV:** Pia Männikkö, teostesi lähtökohtana ovat usein tila ja kehollisuus. Mitkä ovat työskentelymetodisi ja työskentelyprosessisi ideasta valmiiseen teokseen?
- PM:** Usein teos saa alkunsa ideasta, jonka haluan toteuttaa, mutta joskus myös jostakin löytämästäni kiinnostavasta materiaalista. En aina päättä tai tiedä työskentelyn alussa minkä muotoinen valmiin teoksen tulisi olla, vaan teos kehittyy prosessin myötä, kokeilujen ja testailujen kautta valmiiseen tulokseen. Tilallisten teosten kohdalla pääsee harvoin tekemään koeripustusta teoksen varsinaiseen esityspaikkaan. Silloin teos ja sen ripustaminen vaativat huolellista ennakkosuunnittelua ja lopullisen tuloksen näkee vasta paikan päällä. Jännitys siis säilyy loppuun saakka.
- AV:** Mitä nordiSKulptur-näyttelyltä Galleria Sculptorissa on odotettavissa?
- PH:** Luultavasti siellä tulee olemaan paljon rappioitumista ja osasten korvaamista uusilla. Minua kiinnostaisi toteuttaa näyttelyyn teoksia, joissa jokin biologinen

osanen täytyy vaihtaa uuteen säännöllisin väliajoin – ikään kuin uhrilahja alttarilla. Käytän mielelläni eläviä materiaaleja yhdessä kestävämpien rakenteiden kanssa niin, että koko teos joko kasvaa tai rapistuu riippuen siitä, missä vaiheessa prosessia se on. Aika lienee pääasiallinen veistoksellinen elementti. Aika ja tahmea hunaja.

- PM: Omalta osaltani suunnittelu on vielä aivan alussa. Sculptor on tilana tuttu, mutta vain toisten taiteilijoiden näyttelyistä. Täytyy nyt katsoa tilaa uusin silmin. Tahtoisin myös tehdä näyttelyyn aivan uuden teoksen. Halutessamme meillä on Pállin kanssa mahdollisuus myös yhteistyöhön, mutta vielä emme ole ehtineet keskustella asioista tarkemmin. Tavoitteena on saada aikaan mahdollisimman kiinnostava näyttely.
- AV: Kuinka teoksenne ja työskentelyenne keskustelvat keskenään?
- PH: Olemme juuri aloittaneet keskustelut näyttelystä ja olen todella innoissani yhteistyöstä. Olemme molemmat kiinnostuneita ajan ja luonnon käsitteistä, vaikka lähestymmekin niitä hieman eri näkökulmista. Uskon, että näyttely tulee olemaan melko orgaaninen.
- PM: Teoksemme ovat hyvin erilaisia, joten yhdistelmä on kiinnostava. Samassa näyttelytilassa teokset ovat väistämättä vuoropuhelussa. Kunhan pääsemme keskustelemaan Pállin kanssa, joitain odottamattomiakin yhtymäkohtia teostemme kesken saattaa löytyä.
- AV: Páll, onko sinulla aikaisempaa ammatillista kosketusta suomalaisen nykytaidekenttään tai sinulla islantilaiseen, Pia?
- PH: Olen käynyt Helsingissä aikaisemmin ja minulla on pienimuotoisia kontakteja sinne, mutta tämä on ensimmäinen näyttelyni Suomessa. Olen hyvin innoissani.
- PM: En ole koskaan käynyt Islannissa, mutta kiinnostusta tuohon kiehtovaan saareen kyllä olisi. Olen suunnitellut hakevani sinne residenssiin jossain vaiheessa. Olen tutustunut islantilaistaiteilijoiden töihin näyttelyissä ja julkaisuissa, mutta en henkilökohtaisesti tunne taiteilijoita Islannista. Paitsi tietenkin Páll tulee tutuksi pian.
- AV: Páll, mitä ilmiöitä islantilaisessa nykykuvanveistossa on nähtävissä ja mihin se on menossa?

PH: On vaikea määritellä mitään islantilaisuutta tässä kontekstissa. Saarelle on tullut paljon kansainvälisiä vaikutteita ja osaamista viimeisen parin vuosikymmenen aikana, kun taiteilijat ovat matkustelleet ja opiskelleet ulkomailla. Yksi merkittävimmistä islantilaiseen nykytaiteeseen vaikuttaneista ilmiöistä on ollut Fluxus 70-luvulla. Jos puhutaan nykykuvanveiston materiaalisuudesta, siihen ovat ennen kaikkea vaikuttaneet tiettyjen teollisten ratkaisujen sekä rahoituksen puute. Islantilainen nykykuvanveisto suhteutuu pääosin kehoon sekä taiteilijan henkilökohtaisiin kykyihin ja resursseihin. Tämä ei kuitenkaan ole absoluuttinen totuus. Sanoisin, että islantilainen nykykuvanveisto on kesyttämätön olento, joka vastustaa tiukkoja määrittelyjä.

AV: Teostesi keskiössä ovat materiaalit, objektit ja estetiikka. Kuinka oma työskentelysi suhteutuu pinnalla oleviin teemoihin ja tekemisen tapoihin?

PH: Vaikea sanoa muuta, kuin että islantilaisen sään tavoin taiteeni ei ole yhtä eikä toista. Työskentelyni on myös pääosin muotoutunut Los Angelesissa, missä asuin muutaman vuoden. Siellä minua eivät niinkään kiinnostaneet paikalliset trendit, kuten raskaat ja synteettiset materiaalit, vaan halusin pikemminkin kyseenalaistaa merkityksen hierarkiaa, josta koin objektien muodostuvan - niin pysyvien kuin katoavien. Veistokseni alkoivat syntyä tuosta ajatustyöstä. Tuntuu, että työskentelyni on edelleen prosessi, jonka lopputulosta ei tiedä ennen kuin se on toteutunut.

AV: Entä mitä teemoja ja ilmiöitä olet havainnut suomalaisessa nykykuvanveistossa Pia, ja kuinka oma työskentelysi heijastelee niitä?

PM: En ole havainnut yhtä vahvaa trendiä, ellei sellainen sitten ole monimuotoinen tekeminen ja tekniikoiden valtava kirjo. Materiaalit voivat olla esimerkiksi kasveja, kankaita tai valoa ja myös digitaaliset tekniikat ja esityskanavat ovat käytössä. Julkistenkin teosten osalta toteutustavat ovat moninaiset - kuvanveistäjän teos voi esimerkiksi yhdistää veistoksen ja videoprojisoinnin, kuten Vesa-Pekka Rannikon marraskuussa Vantaalla julkistettu teos. Materiaaliensa puolesta perinteisempikin kuvanveisto on hyvin voimissaan, mutta aiheet ovat tätä päivää. Kuvanveisto heijastelee ajankohtaisia ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä teemoja. Uskon, että tämä suunta jatkuu edelleen.

Koen olevani "monitoimitaiteilija". En ole osannut valita yhtä materiaalia tai työskentelytapaa, jossa olisin halunnut pitäytyä. Havaintojeni mukaan aika moni taiteilija hyödyntää työskentelyssään muitakin kanavia kuin perinteisiä

näyttelyitä. itse olen ollut mukana myös esimerkiksi tanssiteatteriryhmässä lavastajana.

AV: NordiSKulptur 2019 toteutuu Suomen ja Islannin kuvanveistäjäliittojen yhteistyönä. Olette liittojen jäseniä. Kuinka näet taiteilijaseurojen roolin ja merkityksen tänä päivänä?

PH: Mielestäni taiteilijaseurojen rooli on tärkeä. Pidän taidetta yhä materiaalilähtöisenä tekemisenä huolimatta sen teoreettisista, poliittisista ja jopa eettisistä ulottuvuuksista. Mielestäni taiteen tekijän ympärille rakentuneet yhdistykset, joissa tiedon ja tarinoiden kerrostumat ovat rakentuneet ajan kanssa, ovat erittäin arvokkaita. Sosiaalisesta näkökulmasta puhumattakaan. Taide on mielestäni hyvin pitkälti ehdollinen sosiaalisesta kehosta, ja siksi on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka tuo keho kukoistaa ja menestyy.

PM: Yksittäisten taiteilijoiden olisi hyvin hankala itse lähteä järjestämään vastaavaa yhteistyötä. Taiteilijaseurojen vahvuus onkin juuri tällaisten tapahtumien ja tilaisuuksien mahdollistamisessa jäsentäiteilijoille. Tärkeää on myös taiteilijoiden etujen valvonta, tiedotus, sekä kanavien tarjoaminen jäsenten keskinäiseen kommunikaatioon.